

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

FACULTAT DE BELLES
ARTS DE SANT CARLES

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

Facultat de Belles Arts

Una última i a casa

Treball Fi de Grau

Grau en Belles arts

AUTOR/A: Salom Ubeda, Júlia

Tutor/a: Cogollos Van Der Linden, Jonay Nicolás

CURS ACADÈMIC: 2023/2024

Resum

Disseny i realització d'un llibre objecte que naix de la voluntat de parlar d'una experiència col·lectiva a partir dels textos de 15 persones que han inspirat les il·lustracions que les acompanyen. Les imatges estan realitzades en serigrafia a tres tintes i juguen amb els tamanys i les textures dels papers, les superposicions i les transparències per a treure-li el màxim partit a les possibilitats gràfiques per a aconseguir una estructura més experimental.

Paraules clau

Serigrafia; il·lustració; grafisme; llibre objecte; memoria.

Abstract

Design and making of a book-object that originates in the desire to talk about a collective experience based on the texts written by 15 people that have inspired the illustrations that go with them. The images are made in serigraphy in three inks and they play with the sizes and textures of the papers, the overlaying and the transparencies as a way to make the most of the graphic possibilities in order to get a more experimental structure.

Key words

Serigraphy; illustration; graphic design; book object; memory

AGRAÏMENTS

Gràcies als companys i amics que heu viscut estos anys amb mi, per fer-los especials, per fer-me sentir sempre a casa i per la vostra col·laboració en el projecte.

Gràcies a Jonay per l'ajuda, la paciència i la comprensió.

Gràcies a les amigues que heu fet este curs quasi quasi divertit i tot.

I gràcies en casa per aguantar la histèria dels últims mesos, per ser hooligans de la meua feina i pel suport incondicional dels últims anys i dels que espere que vindran.

Índex

Introducció.....	pàg 5
Objectius.....	pàg 6
Metodologia.....	pàg 6
1 Marc teòric: la melancolia.....	pàg 7
1.1 La melancolia de la vintena.....	pàg 8
1.2 La melancolia al llarg de la història de l'art.....	pàg 10
1.3 Referents actuals.....	pàg 13
2 Desenvolupament de l'obra: Llibre d'artista Una última i a casa.....	pàg 17
2.1 Plantejament.....	pàg 17
2.2 Referents artístics.....	pàg 19
2.3 Textos.....	pàg 21
2.4 Creació gràfica i serigrafia.....	pàg 22
2.5 Enquadernació i caixa.....	pàg 22
2.6 Resultats.....	pàg 23
Conclusions.....	pàg 26
Bibliografia.....	pàg 27
Índex d'imatges.....	pàg 30
Annexos.....	pàg 31
1 Textos complets.....	pàg 31
2 Exposició <i>La primera, a casa</i>	pàg 35
2.1 Preparació de l'exposició.....	pàg 35
2.2 Imatges de l'exposició.....	pàg 39
3 Vídeos.....	pàg 41
4 ODS.....	pàg 41

INTRODUCCIÓ

Últimament hem notat entre els joves, les noves generacions, els que coneguem com generació Z i els últims mil·lènials, un augment del sentiment nostàlgic, i a la llarga melancòlic que, cada vegada ho veiem més als nostres cercles, acaba en depressions. Però, per què? Què és el que enyorem? Som els únics que hem estat ací?

No, no som els primers ni serem els últims. Cada generació ha tingut les seues crisis perquè no és una qüestió únicament generacional, sinó que és una crisi de l'edat. És una època de molts canvis, eixim de la bombolla protectora que era l'escola o la universitat i ens endinsem en un món que molts encara quasi ni hem tastat: el món del treball. Els amics segueixen cadascun un camí diferent, alguns marxen lluny, amb altres es perd el contacte perquè es perd eixe lligam que ens unia, i no sempre és fàcil mantenir amb tots la mateixa relació que es tenia abans. Comencem a marxar de casa (o tornem) i la relació amb la família tampoc és la mateixa, no sols ens fem majors nosaltres, el nostre entorn també. No sempre tenim clar què farem després, no totes les oportunitats són bones, ens enduem moltes decepcions i les condicions de vida no es presenten especialment favorables. No és fàcil ser feliç. Així i tot, ens alcem cada dia i ho seguim intentant, té el seu mèrit.

No obstant, no podem negar que hi ha factors externs que ens empenten a esta inestabilitat emocional, més enllà del moment vital, com que vivim en un món accelerat on les modes passen ràpid i res dura més d'un instant. Açò ve forçat per la tecnologia, som (o érem) els que hem nascut en la transició tecnològica i els que més accés tenim a tot. Però, igual que això ha jugat al nostre favor en alguns aspectes també ha tingut els seus desavantatges i, entre altres coses, ha fet encara més evident la bretxa generacional ja existent. Ens estem formant en un món diferent al dels nostres pares, necessitem que algú que ja haja passat per ací ens sàpiga dir per on hem d'anar, però això no és del tot possible, perquè els que han vingut abans han viscut una joventut completament diferent. La dels nostres pares també va ser diferent a la dels nostres avis, però faltava este factor que ha catapultat el nostre desenvolupament i ens ha fet arribar a este punt on s'espera que siguem mig adults sent encara mig xiquets.

Este projecte de final de grau naix de la revisió d'una idea anterior, d'un projecte amb el que pretenia fer un últim treball parlant sobre el temps que vaig viure fora que servira com a punt i final a este tema. Tanmateix, sempre se'm va quedar el dubte de si no era un poc estrany que tots els meus projectes al respecte foren des del meu punt de vista i mai des dels altres. Per tant, es va recuperar la idea i es va decidir fer, ara sí, un últim projecte que sí que seria el final i a més no seria sols meu. Este ha sigut la ferramenta per a fer les paus amb mi mateixa, amb la ciutat on he tocat tots els extrems de l'espectre d'emocions i amb les situacions que s'escapen del meu control, i em done les gràcies per haver pres esta decisió.

Al setembre de 2020 vam arribar per primera vegada al número 7 del Chevet Saint Pierre. Tres anys després va arribar el moment de tancar el cicle i buscar

nous camins, el moment de fer-ne una última i tornar a casa. Esta era la introducció del llibre, un any després d'eixir per eixa porta seguim a la recerca de saber qui soc i on vaig. Hi ha qui diu que vivim una vida diferent i som una persona diferent a cada lloc que habitem, és veritat que jo no soc la mateixa persona ara que al Chevet. En esta recerca de la nova personalitat s'ha fet un estudi intern en el que s'ha descobert, ni més ni menys, que soc una persona profundament melancòlica, melancòlica renaixentista podríem dir, no sols patisc, sinó que, a més esta melancolia és font d'inspiració i creativitat.

Amb aquest estudi es pretén donar una base sòlida al projecte actual i als que vindran, entendre què és i què ha sigut realment la melancolia, i descobrir què podem aprofitar d'un estat d'ànim considerat tan negatiu, però tan inspirador al llarg de la història de l'art.

OBJECTIUS

Generals

Els objectius principals d'aquest treball són la realització d'un llibre d'artista utilitzant la tècnica de la serigrafia com a ferramenta artística. També ho és contar una història que ha sigut concebuda per un grup molt divers de persones com a una única obra.

Específics

- Revisió del concepte melancolia en l'àmbit artístic.
- Establir un marc conceptual entorn a la gestió de les emocions.
- Investigació gràfica a partir del record i la memòria
- Experimentació amb la tècnica serigràfica d'un projecte d'autoedició.

METODOLOGIA

Com hem dit, en primer lloc intentarem entendre què és el que ens fa ser especialment melancòlics en aquest moment de la nostra vida, el trànsit a l'edat adulta. Per a això incidirem en les causes actives com l'avanç de la tecnologia, el moment vital i el context en el que ens desenvolupem.

Després farem un repàs a la melancolia al llarg de la història de l'art, des del moment de la creació del terme, les relacions astrològiques i la medicina antiga, passant pels diferents moviments artístics, on en alguns és més present que en altres, del romanticisme fins a arribar a De Chirico, Cézanne o Pessoa. També veurem com s'està tractant el tema en l'actualitat a diferents àmbits artístics.

Finalment veurem el procés i com referents com Brecht Evens, Que sçai-je? o Javier Mariscal són claus per entendre l'obra *Una última i a casa* des de la vessant pictòrica i narrativa, i com estan presents abans durant i després de la producció d'aquest treball.

La investigació teòrica i la pràctica artística han sigut elaborades de forma paral·lela per tal de poder assegurar la coherència entre el discurs conceptual i l'artístic, manifestat com al llibre d'artista presentat.

1. MARC TEÒRIC: LA MELANCOLIA

Generalment entenem la melancolia com un estat d'ànim momentani, una emoció que dura el temps que recordem allò que s'enyora, un estat de reflexió i nostàlgia més bé momentània, no és constant, el que seria una definició poètica i poc científica. Però, la melancolia és, per definició, una tristor profunda i duradora i un estat depressiu intens caracteritzat per astènia, prostració i inhibició psicomotriu.¹

Fig. 1. *Otoño*, 1573. Arcimboldo.

Al llarg de la història les connotacions han anat variant, a l'antiga Grècia es va considerar una malaltia que presentava una combinació de símptomes somàtics i psicològics. Més tard, a l'Edat Mitjana i el Renaixement, es va afegir la creença que les persones melancòliques s'inclinaven més cap a l'art, la creació i la reflexió. Actualment té un significat menys filosòfic i més clínic, i la psicologia moderna l'atribueix a factors genètics, ambientals i psicològics.

Etimològicament la melancolia procedeix de l'adjectiu grec *μέλας, μέλαινα, μέλαν*, negre i del substantiu grec *χολή,-ής*, bilis. De la suma d'estos termes obtenim *μελαγχολία*, bilis negra, terme que actualment encara és la tercera accepció tant al Diccionari Normatiu Valencià com a la RAE. Este terme prové de la teoria dels quatre humors d'Hipòcrates² la qual afirmava que estem fets de quatre humors o líquids, sang, flega, bilis groga i bilis negra, que es formarien respectivament al cor, cervell, fetge, i melsa, i per tant el nostre temperament i forma de ser ve condicionat per quin dels quatre predomina a l'organisme, sent estos variables segons l'edat i l'estació.

Fig. 2. *Aire*, 1566. Arcimboldo.

La Biblioteca del Congreso de la Nación d'Argentina va publicar un assaig on relacionava dues sèries pictòriques del pintor manierista Giuseppe Arcimboldo amb la teoria dels quatre humors d'Hipòcrates. Arcimboldo és reconegut principalment per les seues pintures de rostres construïdes a partir de fruites, verdures i altres elements naturals, com podem veure a les sèries dels *Quatre elements* o de *Les quatre estacions* que són les que formen part d'aquest estudi. Esta teoria explica que les dues sèries estan pensades de forma autònoma però també amb la intenció de que dialoguen entre elles, i per això els perfils es situen mirant a un costat o a un altre. De primeres tenim la sang, relacionada amb el naixement, som alegres i socials i per això les obres de la primavera i l'aire estarien mirant-se, evocant la natura de la sang, càlida i humida. Després passem a la joventut i a la còlera, on es la bilis groga la que domina la resta d'elements, som càlids i secs com l'estiu i el foc. Al fer-nos grans predomina en nosaltres la bilis negra, l'associem a la tardor i a l'aire per ser seca i freda, i és

¹ Acadèmia Valenciana de la llengua. (s.d.) Diccionari normatiu Valencià <https://www.avl.gva.es/lexicval/>

² López Huertas, N. (2016) *La Teoría Hipocrática de los Humores*. Gomerres: salud, historia, cultura y pensamiento. Recuperat de <https://index-f.com/gomerres/?p=1990>

quan ens domina la melancolia i la tristor. Finalment, l'últim dels humors es la flema, que correspondria a l'hivern i l'aigua, freda i humida, el final de la vida³

1.1 MELANCOLIA EN LA VINTENA

Margaret Mead, una de les més importants antropòlogues americanes, deia que existeixen tres tipus de cultura que es basen en el tipus de relació que existeix entre les seues generacions. Les societats primitives eren "post figuratives" perquè prenen l'autoritat del passat, és a dir, els joves aprenen dels adults. Les grans civilitzacions, que d'alguna forma s'han hagut d'adaptar als canvis, són "co-figuratives", aprenen dels seus coetanis. Nosaltres formem part del que seria la "prefiguració"⁴ En paraules d'ella:

"Hoy, súbitamente, en razón de que todos los pueblos del mundo forman parte de una red de intercomunicación con bases electrónicas, los jóvenes de todos los países comparten un tipo de experiencia que ninguno de sus mayores tuvo o tendrá jamás. A la inversa, la vieja generación nunca verá repetida en la vida de los jóvenes su propia experiencia singular de cambio emergente y escalonado. Esta ruptura entre generaciones es totalmente nueva, es planetaria y universal" (Mead, 1977, pp. 93-94)

És a dir, gràcies a Internet estem més connectats que mai amb tot el món, això ho hem sabut utilitzar al nostre favor, però al mateix temps ens ha fet perdre la figura del mentor que ens deuria guiar en aquesta etapa de la nostra vida. Ningú ens pot guiar ara mateixa perquè ningú sap cap on hem d'anar.

Mead pensava que el desenvolupament de la cultura pre-figurativa dependria d'un diàleg continu en el que els joves no perdérem la nostra llibertat però, que al mateix temps fórem els que guiàrem a les generacions anteriors cap al futur. El que no va saber preveure és que este món tecnològic comportava una sèrie de dependències i inconvenients dels que no sabríem escapar. Sumat a aquests desavantatges trobem el fet que, encara que, per a nosaltres el món ha canviat, les estructures socials segueixen sent les mateixes i per tant ara s'ens demana que lluitem contra les desigualtats passades i futures al mateix temps, d'una forma nova en un context que no ha canviat. Molts joves viuen en la precarietat ja siga laboral, econòmica, o de qualsevol tipus. Se'ns diu que podem canviar el món, però ningú està disposat a cedir-nos l'espai pertinent per començar, tot segueix estancat.

³ Apuntes Diarios de Historia del Arte. (s.d.). *Teoría de los humores*. Recuperat de <https://bcn.gob.ar/apuntes-diarios-de-historia-del-arte-1/teoria-de-los-humores>

⁴ Mead, M. (1977 [1970]). *Cultura y compromiso. El mensaje a la nueva generación*. Barcelona: Granica.

A més, i açò ho hem vist principalment en el període de la pandèmia i post-confinament, hem sigut víctimes d'una campanya de responsabilització i de llavar-se les mans per part de qui sí que hauria pogut fer alguna cosa, culpant-nos i responsabilitzant-nos de situacions que nosaltres no hem provocat. Titulars com “els joves prefereixen compartir pis abans que comprar-se una casa”, “joves fan botelló i els indicadors de covid segueixen pujant”, només fan que posar el focus en el que no estem fent i deixen de costat les vertaderes raons de per què això és així.

És ací on naix la necessitat de mirar enrere i pensar que abans era més fàcil, que ningú ha patit tant com nosaltres i que som uns màrtirs. No és del tot així, però és com ho sentim. Per tant, ens recreem en cultures anteriors i intentem recuperar els elements que ens interessin per a adonar-los en la nostra. Este fenomen el trobem a tots els camps artístics, a la música es recuperen sons i tendències de fa vint, trenta, inclús quaranta anys; a la moda busquem de nou una estètica retro o vintage, al cine es fan *remakes*, preqüeles i seqüeles d'altres pel·lícules i l'art, com no, també es fa ressò d'aquesta mirada enrere, com després comentarem rescatem l'estètica d'alguns dels il·lustradors i dissenyadors dels anys 90 i 2000, que mai han deixat d'estar d'actualitat, però que ara són un punt de referència clau.

També hem recuperat les costums més analògiques a l'hora de conservar records. Per més que ho sembla, a Internet res és etern, tot acaba soterrat per les tones d'informació que apareixeran en els deu segons després de fer la nostra publicació. Igual podem dir que gràcies a això algunes coses tan simples com els àlbums de fotos estan tornant a la moda. No cal més que obrir Tiktok per a veure qualsevol vídeo on t'ensenyen com han recollit tots els records de l'estiu i han fet un àlbum, per més evident que ens puga semblar. Però, pensant-ho bé, l'últim àlbum de fotos que es va fer a ma casa va ser a les vacances del 2012.

A l'art una de les formes més presents de recuperació i conservació dels records és el llibre d'artista o el llibre-art. Un llibre de temàtica i format lliure on la idea és que el llibre no és el contenidor de l'obra sinó una obra original en sí, ja siga una edició limitada i numerada o un exemplar

únic. Les temàtiques són variades, però sí és veritat que és un dels camps on més vegem la temàtica personal i la relació amb la memòria, siga individual, col·lectiva o familiar. Artistes com Joan Lyons (*My mother's book*, 1993) o Hortensia Mínguez (*Raíces Genealógicas*, 2012-2015) de ens ho han mostrat als últims anys a les seues obres i és una altra forma de deixar constància del nostre pas per el món i de recuperar la memòria genealògica dels qui van viure un món diferent i ja quasi han desaparegut de la història.

Fig. 3 *Raíces genealógicas*, 2012-2015. Hortensia Mínguez.

Fig 4. *My Mother's Book*, 1993. Joan Lyons.

Per estes raons els joves tendim a inclinar-nos més per este sentiment melancòlic, vivim un moment històric convuls i és difícil saber on refugiar-nos, comencem a prendre consciència del pas del temps, que la vida no és infinita i que tot va canviant. Alguns ho saben portar i altres ens està costant més, per això a les aules de belles arts és tan comú l'interès en la memòria, els records i el nostre passat, perquè el present és confús i al futur no sabem com arribarem.

1.2 LA MELANCOLIA AL LLARG DE LA HISTÒRIA DE L'ART

Al llarg de la història de l'art la melancolia ha sigut un tema recurrent, però no sempre ha sigut vista i tractada de la mateixa forma. En un principi el terme naix a l'Antiga Grècia, on es tracta com a una malaltia, però no serà fins a més avant en la història que es pose el focus sobre ella i es tracte com a virtut, i com a estat d'ànim en el que s'inspiren la literatura i la pintura, abans de tornar a ser un estat depressiu.

El terme melancolia, com ja hem comentat, naix a Grècia, és Hipòcrates, i quasi cinc segles més tard a Roma Galè, qui formen la teoria dels quatre humors, que com ja sabem parla dels quatre líquids del cos que són els que regeixen l'humor. És un tema molt discutit en l'Antiguitat, però a l'art en sí encara no és representat de forma explícita. Aristòtil, a la seua obra *Problemata*⁵, reflexiona sobre la relació de la genialitat i la filosofia, partint del punt que moltes personalitats destacades de l'art i la filosofies podien ser melancòliques per un excés de bilis negra.

La representació més pròxima que trobem és Saturn, a qui es mostrava com a un home trist, sol, que no es relacionava amb els altres, com explicava Avicenna, el metge àrab més important de l'edat mitjana, qui el va diagnosticar amb inflamacions d'una part del cervell que era la que produïa la letargia.

En la literatura tenim les *Metamorfosis* d'Ovidi⁶ on sí que trobem personatges profundament tristos, pràcticament melancòlics, a causa de grans tragèdies.

Poc a poc el cristianisme es va encarregar de combatre tot el que d'alguna forma es relacionés amb els deus antics i la visió astrològica de l'univers, i per tant, desapareix tota relació entre la melancolia i l'astrologia.

Al llarg de l'edat mitjana, encara que es mantenen, a nivell científic les teories d'Hipòcrates i Galè són discutides, a nivell filosòfic ara, a més de la tristesa i la reflexió, també s'afegeix la idea que la melancolia venia, d'alguna forma, relacionada amb la peresa, i per tant amb el pecat, dins del context religiós de l'època. A l'art seguim sense trobar representacions directes de la melancolia, però sí que trobem a diferents textos i manuscrits reflexions que anticipen l'interès que vindrà en les èpoques posteriors.

Al renaixement es produeix un canvi d'enfocament respecte a la melancolia, es recupera la relació amb Saturn, que podria influir en les qualitats artístiques i intel·lectuals, i per tant, es pensa que també pot ser símptoma de creativitat. És

⁵ Aristóteles. (2016). *Problemas* (Ebook). Gredos.

⁶ Ovidi. (2022). *Metamorfosis* La Magrana.

companyia i es converteix en un ser reflexiu que es qüestiona la vida i l'existència.

Les obres romàntiques són, en definitiva, representacions i recordatoris de la profunditat i la complexitat de les emocions humanes.

Conforme ens anem apropant a les avantguardes anem reprenent l'enfocament d'allò misteriós i subconscient en la melancolia. Edvard Munch ens parla d'ansietat, desesperació i melancolia. Giorgio de Chirico i els seus paisatges metafísics ens parlen d'un món de somnis i records perduts. Les places desertes i les estàtues transmeten una sensació d'intranquil·litat i buit directament relacionada amb els records, el passat perdut i la melancolia.

Chirico és un exemple a destacar en aquest aspecte, és melancòlic tant a les pintures com als textos, en ells ens diu que “nosaltres els metafísics hem santificat la realitat” i que esta realitat inclou objectes que són “ els signes hermètics d'una nova melancolia”⁹. Parlem de que els subjectes de les obres són familiars i propers, però que degut a situacions, estranyes,

Fig. 8. *Piazza*, 1913. Giorgio de Chirico.

el canvi de segle i d'estètica, fan que aquestos objectes s'hagen allunyat de nosaltres i el que importa no és representar l'objecte en sí sinó la distància. Les alteracions de les perspectives i les formes no són per desconeixement sinó per a representar el trencament del lligam entre l'objecte representat i la representació que es fa. Per això també mostra objectes de l'antiguitat com les estàtues, per exemple, i les treu del seu context habitual.

I ací entra en joc la melancolia per dues bandes, per un costat ens mostra figures que entenem i coneixem, però força el significat i la representació i per un altre és el causant principal de la melancolia.

Pessoa, que a les seues obres es presentava amb diferent heterònims, ens mostra a través del *Livro do Desassossego*¹⁰ (*Libro del desasosiego*, 2014), atribuït a Bernardo Soares, una visió profunda i polifacètica de la vida de l'autor. Explora la melancolia des de diferents perspectives, a través d'un recull de relats, fragments, reflexions i extrets de diaris íntims. En ell tracta la soledat, l'aïllament, la monotonia i la desil·lusió d'una vida sense propòsit i una rutina de la que no es pot fugir. També busca un significat al que li passa i a l'existència, però reconeix que tots els esforços humans són al final inútils. També es

⁹ Chirico, G. (1990), *Sobre el arte metafísico y otros escritos*; Comisión de Cultura del Colegio Oficial de aparejadores y arquitectos técnicos; Librería Yerba, Murcia, Col. Arquitectura-23. Ed. a cargo de Juan José Lahuerta.

¹⁰ Pessoa, F. (2014). *El libro del desasosiego*. Acanalado.

qüestiona la identitat, reflexiona sobre la mort, inevitable, i accepta, resignat, que és una realitat que arribarà. El fet d'acceptar-ho i entendre-ho no alleugera la seua tristesa, però sí fa que el trànsit per aquesta realitat siga més seré i reflexiu.

Mondrian, a pesar d'estar associat a una vessant abstracta que busca l'harmonia i l'equilibri a través dels colors primaris i les línies rectes, té un rerefons melancòlic que arrastra des dels seus inicis. Abans de l'abstracció, l'obra de Mondrian estava fortament influenciada per el simbolisme i l'impressionisme, en estes obres vegem a través del color i la composició vegem una visió més melancòlica encara bastant lligada a la natura. En l'obra posterior de Mondrian és més difícil detectar aquest estat melancòlic, a nivell estètic és més difícil veure-ho a través de les línies negres i les composicions geomètriques amb els colors primaris vibrants, que podrien semblar tot el contrari. Però en esta rigidesa geomètrica podem detectar un intent d'allunyament de les emocions i una mostra de control front a un món caòtic i imprevisible i la seua pròpia vida, marcada per l'exili, les guerres i la insatisfacció amb el món material.

En l'art contemporani, la melancolia segueix sent un tema recurrent i actual, els artistes el segueixen tractant des de diferents perspectives i es té un especial interès en la memòria, el pas del temps, la pèrdua, l'oblit, la globalització i les migracions.

1.3 REFERENTS ACTUALS

Melancholia (2011), Lars Von Trier

Fig. 9. Poster de la pel·lícula *Melancholia*. 2011, Lars Von Trier.

A l'art actual, concretament al cinema trobem l'exemple més descriptiu del que seria el concepte més clàssic i pur de la melancolia, la pel·lícula *Melancholia*¹¹ de Lars Von Trier. Estrenada en 2011, *Melancholia* comença pel final, la fi del món, després recula per a contar-nos la boda de Justine, que més enllà de ser-ho o no, és incapaç de mostrar-se feliç el dia de la seua pròpia boda. Justine és víctima de Saturn, ni és feliç, ni ho sap intentar ser, ni sembla que ho vulga ser. Les banalitats del món no van amb ella. Va botant de l'activitat a la letàrgia, amb comportaments erràtics i irracionals, que evidentment fan del final de la boda un desastre. Açò l'enfonsa encara més i ella mateixa ens mostra l'*Ophelia* de Millais, la més directa de les diverses referències que es fan al llarg de la pel·lícula. Justine se'n va a viure a casa de la seua germana que és la seua antítesi, representa tot el contrari del que veiem en el personatge de Justine.

A partir de la segona meitat de la pel·lícula se'ns desvela tota la trama del planeta Melancholia i la possible, però improbable col·lisió amb la Terra. Von Trier juga ací amb les referències a la primera melancolia grega i la teoria dels quatre humors.

Veiem ara un canvi de rols, Claire adopta el paper melancòlic, no una melancolia clàssica, sinó una melancolia neoplatònica. Ara és ella la que presenta comportaments irracionals, por, estranya un passat que encara no ha perdut

¹¹ Von Trier, L. (2011). *Melancholia* [Pel·lícula]. Zentropa Entertainments.

perquè el present és incert i el futur improbable. En canvi a Justine no sols no li importa, com al llarg de tota la pel·lícula, la seua existència sinó també accepta que el final s'apropa i ella simplement l'observa de forma passiva sense oposar-se ni sense que li supose un trauma, perquè simplement sap que ha de ser així. D'aquesta forma, Lars Von Trien ens mostra totes les variants d'aquest sentiment al llarg de la història que acaba amb un final absolut i categòric.

Fig. 10. *Ophelia*. 1851-52, Sir John Everett Millais.

Fig. 11. Póster de la sèrie *Fleabag*, 2016. Phoebe Waller-Bridge.

Fleabag (2016)

Fleabag¹² és una demostració de la melancolia moderna que combina l'humor amb una dura exploració de la profunditat emocional. Els personatges són aparentment simples: el pare absent, la germana estirada, la madrastra malvada i una protagonista caòtica. Però, darrere d'ells hi ha molta complexitat i un anàlisi que es va desvelant al tall que la sèrie avança. És crua quan relata les seues experiències, innova amb les tècniques narratives, trenca la quarta paret i ens porta enrere en el temps sense avis, generalment per a donar-nos un colp de realitat. Al mateix temps combina la duresa amb l'humor i ens la fa més propera, totes ens sentim identificades amb ella perquè té problemes i dubtes reals.

Fleabag, no se l'anomena de cap forma concreta, és el retrat de la melancolia vist a través una jove que aprèn a conviure i suportar la pèrdua i la soledat, busca el sentit de la vida i l'amor, però cada nova decepció l'enfonsa més en la seua misèria i l'aïllament que ella mateixa accepta, com quan s'aparta de la seua germana Claire, encara que sabia que era una situació no justificada. Les seues relacions tant amb els homes com amb la família són superficials, no arriba a connectar mai amb ningú perquè ella mateixa no els deixa arribar al fons, i la

¹² Waller-Bridge, P. (2016-2019). *Fleabag* [Sèrie]. Two Brothers Pictures

melancolia l'espenta de nou a la mateixa melancolia. És un personatge profundament melancòlic que ens ho conta obertament a l'escena del confessorari de la segona temporada, on s'obri del tot i parla de la culpa i la soledat amb la que conviu. L'escena final a més ens mostra que la melancolia no sols és responsabilitat de qui la pateix, també hi ha factors externs que no podem controlar que tenen un efecte sobre la persona. És un crit d'auxili per la importància de les connexions humanes i la fragilitat humana.

Mercè Rodoreda

Mercè Rodoreda és probablement l'escriptora més important de la literatura catalana i el referent més destacat de la literatura de postguerra. La seua obra no escapa de la melancolia, la tristesa i la pena. Exiliada entre els anys 1939 i 1972, una gran part de la seua obra parla d'una Barcelona inhòspita, trista i despersonalitzada a la que el règim franquista li intenta esborrar qualsevol tret d'identitat pròpia. La seua literatura bevia dels records de la terra d'on havia hagut de fugir, en un principi temporalment, i on va tardar més de trenta anys en tornar. Parla d'exili, de mort, d'angoixa, dels records i de l'enyorança de la llar. Era una dona dura, forta i independent, li assassinaren un marit, enganyà i va ser enganyada i acabà a Bordeus on es retrobà amb Armand Obiols, a qui havien tingut detés dos anys. El temps que passà allí cosint va ser dur, però Rodoreda no va baixar mai el cap.

“Em requen tots aquests anys inútils, desmoralitzadors, però me'n venjaré. Els faré útils, estimulants que els meus enemics tremolin. A la més petita ocasió tornaré a fer una entrada de cavall sicilià. No hi haurà qui m'aturi.” Mercè Rodoreda, Extret de la Carta a Anna Murià (Bordeus, 19 de desembre de 1945)

Per tant, no direm que Mercè Rodoreda fora una dona melancòlica, però sí ho va ser la seua obra. A *La plaça del diamant* vegem com la melancolia i la nostàlgia són l'eix vertebrador de la novel·la i de la Natàlia, el personatge principal, que sols experimenta dolor físic i emocional des de l'inici, quan no parla de tristesa, però sí fa diverses referències al dolor a les mans de treballar o els enagos que l'estrenyen, després amb el Quimet, la guerra civil, la seua mort, els deliris que quasi l'aboquen al suïcidi fins arribar als últims capítols on vegem pràcticament per primera vegada un indici d'alegria honesta en ella.

“La vaig escriure febrosament, com si cada dia de treball fos el darrer de la meua vida. Treballava encogada; corregia a la tarda el que havia escrit al matí, procurant que, malgrat les presses amb què escrivia, el cavall no se'm desboqués, aguantant bé les regnes perquè no es desviés del camí. [...] fou una època d'una gran tensió nerviosa, que em va deixar mig malalta”. Mercè Rodoreda, Pròleg de *La plaça del Diamant* (26a edició)

Fig. 12. N°1 (*Royal red and blue*), 1954. Mark Rothko.

Fig. 13. *Untitled (Black on grey)*, 1970. Mark Rothko.

Rothko

Mark Rothko és una figura clau de l'abstracció americana i de la pintura del segle XX. Utilitza l'abstracció per a mostrar, de forma a primera vista un poc complexa, "les emocions humanes fonamentals com la tragèdia, l'èxtasi o la funesta fatalitat..."¹³. Entre este espectre d'emocions trobem un fort pesar, la tristesa i la reflexió, sentiments clau de la melancolia. Són els colors, la composició i la relació entre l'obra i l'espectador els que ens porten a pensar en aquest estat anímic, també influenciat per l'època, el context històric i les situacions personals que li va tocar viure.

Algunes de les primeres obres que ens venen a la ment al escoltar aquest nom són grans quadres amb colors forts i vibrants, però no tota la seua trajectòria és així. A una gran part de la seua obra vegem colors púrpures, marrons negres, colors foscos que evoquen serietat, i combinats entre ells donen sensació de profunditat, creant un espai fosc i contemplatiu. Esta superposició també ens pot crear una sensació de pes, tant visual com emocional. Els blocs de color floten però també demanen eixir del quadre, creant tensió i pressió.

Seguint en la línia de voler crear una reacció emocional en l'espectador el tamany juga un paper important, les obres no són de gran format perquè sí, com va explicar a una conferència el 1951, no treballava en gran format per obtenir un resultat "grandiloqüent i pompós" sinó justament per ser "íntim i humà. Pintar un quadre menut significa situar-te fora de la teua pròpia experiència"¹⁴, en canvi a les obres grans nosaltres estem dins de l'obra, no som nosaltres els que ens imposem sinó l'experiència de l'obra. En aquesta immersió es crea una connexió emocional profunda en la que l'espectador es pot deixar anar en les formes, les textures i els colors i apreciar de forma íntima i personal l'experiència emocional.

Rothko va viure en un context turbulent, la Primera Guerra Mundial, la Gran Depressió, la Guerra Freda, tot açò sumat a les seues circumstàncies personals i familiars van anar formant la seua personalitat i influint en la seua obra. La seua obra no sols reflexa les seues circumstàncies personals i el seu temps, sinó que també és una finestra al vast espectre d'emocions humanes universals, i és un clar exemple de que un resultat aparentment alegre i vibrant pot tindre al darrere un discurs més melancòlic i reflexiu.

¹³ Rothko, M. (1957/2006). *Conversations with Artists*, David-Adair, New York, 1957, pp. 92-94. En M. López-Remiro (Ed.), *Mark Rothko: Escritos sobre arte (1934-1969)* (p. 177). Yale University Press.

¹⁴ Rothko, M. (1951/2006). A Symposium on How to Combine Architecture, Painting, and Sculpture. *Interiors*, 10, 104. En M. López-Remiro (Ed.), *Mark Rothko: Escritos sobre arte (1934-1969)* (p. 120). Yale University Press.

2. DESENVOLUPAMENT DE L'OBRA: LLIBRE D'ARTISTA *UNA ÚLTIMA I A CASA*

2.1 PLANTEJAMENT

L'objectiu principal del llibre és de servir, no sols com a àlbum de records, sinó com a eina per a autogestionar un dol. Un dol provocat per un canvi de vida i d'hàbits que m'ha fet perdre la persona que era abans en un lloc concret, en un moment concret, amb la que estava més satisfeta que ara. Amb el llibre el que es pretén és tancar un cicle, el títol juga amb la idea de fer un últim treball, insistir una última vegada i posar-nos a les coses d'ací i d'ara, i amb la típica frase de bar d'una última cervesa i cap a casa.

El projecte es planteja a partir de la pregunta "quin és el teu lloc preferit de Tournai?". A partir d'ahí, tots els participants contenen amb una bateria de preguntes curtes per a facilitar la resposta i la redacció. Preguntes simples com "per què?", "quin és el primer record que tens d'eixe lloc?", "quin moment concret recordes haver viscut allí?". Cada participant ho ha enfocat d'una manera distinta, alguns s'ho han pres com a una tasca divertida en la que han contat alguna bona anècdota, altres s'ho han pres d'una forma més seriosa i han fet textos més poètics, i altres s'han limitat a descriure la seua experiència. El resultat és un conjunt eclèctic, però coherent, que aconsegueix recollir les històries de moltes persones en una única narració.

Una vegada passat el procés de recollida de textos, probablement el més lent i costós, ja que no tots els participants tenen la mateixa disponibilitat, al tall que van arribant les respostes poc a poc es van fent esbossos del que seran les il·lustracions del llibre. Es busca una combinació d'imatges a pàgina completa, vinyetes i imatges més senzilles que contrasten amb la resta, intentant que les pàgines varien entre elles igual que ho fan les històries.

A partir d'aquest moment, la resta del procés del treball ve condicionat per la velocitat de recepció dels textos. Per tant, les decisions que es prenen intenten facilitar la tasca i fer-la més flexible per poder començar a treballar sense necessitar tindre tot el volum de textos. S'escolleix l'enquadernació japonesa, que permet un ordre flexible, imatges individuals a una pàgina que no depenen d'un conjunt text-imatge fixe, i molta constància i determinació per a entendre que en un projecte on col·labora més gent no es pot tindre sempre el control de tot, però que es pot treure avant sent constant i metòdica, avançant el que es pot i no deixant completament de costat el que costa més.

Per a poder entendre bé, a un nivell més teòric, quina direcció pren el treball cal entendre d'on partim i quin és l'enfocament que se li vol donar. En aquest cas, és una reflexió del que som a dia de hui gràcies a qui vam ser ahir. Per això, per a poder-se conèixer bé a una mateixa cal comprendre d'on venim, el nostre context i les circumstàncies que ens han portat fins a aquest punt. Ahí hi ha tot un treball d'introspecció molt important, i què fem després amb tota la informació que hem obtés? En aquest cas un llibre. És cert que no podem dir que siga una obra cent per cent biogràfica, alguns detalls han sigut alterats per

tal de tindre una història feta a mida. Per tant, si no és ficció però tampoc és una biografia, què és? És auto-ficció.

L'autoficció és, segons J. Lecarme “un dispositiu molt simple: un relat on l'autor, narrador i protagonista comparteixen una mateixa identitat nominal i on un títol genèric indica que és una novel·la”¹⁵ (1994: 227)

Troblem l'auge de l'auto-ficció als anys seixanta després del boom de la “mort de l'autor”¹⁶, seguida per l'interés per l'autobiografia la dècada següent. El terme va ser creat per Serge Dubrovsky després de la publicació del seu llibre *Fils* (1977). No podem dir que Dubrovsky inventés el gènere, en aquest moment començava a ser tendència, però a la literatura espanyola es poden trobar exemples anteriors amagats sota altres denominacions. En tot cas, podem dir que va trobar el terme per descriure este nou gènere i per això se'l considera el representant.

A la literatura trobem el que coneixem com pactes, en són tres: el pacte autobiogràfic, “el relat retrospectiu en prosa que una persona real fa de la seua pròpia existència, quan posa l'accent sobre la seua vida individual, en particular sobre la història de la seua personalitat”¹⁷ i el pacte de ficció, que representa justament el contrari, una història on no se'ns exigeix creure en els fets o la veracitat de l'autoria de l'obra. De la fusió d'aquests dos pactes neix el tercer, el pacte ambigu, on encara que siga l'autor qui ens parla directament, la història pot ser inventada o real sols a mitges, però en definitiva una obra on no ens demana creure'l tot el temps. I ací està la gràcia de l'auto-ficció, poder decidir com a autor quines mentides contem i quines veritats disfressem, un dels pocs moments en la vida on mentir és més que acceptable.

Ara parlarem de l'auto-ficció com a concepte terapèutic, concretament com a una ferramenta per exterioritzar sentiments i situacions que de normal no mostrem d'una forma tan oberta. Probablement és una qüestió generacional, els nostres pares i avis no podem dir que siguen les generacions més obertes a parlar de salut mental. Encara que poc a poc vegem que estes dinàmiques comencen a canviar, estes actituds han tingut conseqüències en la vida i la personalitat dels que ara comencem a ser adults.

Per tant, partint del punt que no sempre és fàcil mantenir-se obert al diàleg, què ens queda? Una solució que ens enfronta amb nosaltres mateixos, abordar el tema en els projectes personals.

L'escriptura, i en aquest cas l'auto-ficció concretament, podem dir que són terapèutiques per als dos costats de la situació. Parlem d'una espècie de teràpia grupal on l'escriptor, el psicòleg, comparteix el seu costat de la història i rep feedback dels lectors “a mi també m'ha passat”, “jo vaig fer açò, jo vaig fer allò”.

¹⁵ “d'abord un dispositif très simple : soit un récit dont l'auteur, narrateur et protagoniste partagent la même identité nominale et dont l'intitulé générique indique qu'il s'agit d'un roman” Lecarme, J. (1994) *Autofiction* a: Encyclopedia Universalis.

¹⁶ Barthes R. (1968). La mort de l'auteur, *Manteia*, no5.

¹⁷ Lejeune P. (1975) *Le pacte autobiographique*, France, Seuil, coll. « Poétique »,

Al mateix temps, quan contem una història en veu alta ens adonem de com la contem, de les coses a les que els donem importància, les que dissimulem, les que amaguem, és una forma de nosaltres mateixa veure quin és exactament el problema i prendre'n consciència.

Els lectors, o pacients, fan també la seua part del treball. Llegim un llibre, en parlem als amics, ells ens donen la seua opinió, punts de vista diferents. Quan llegim les experiències dels altres ens trobem de cara a situacions que ens són familiars, però amb una perspectiva distinta que ens ajuda de vegades a trobar la solució a un problema que semblava el final del món.

“You think your pain and your heartbreak are unprecedented in the history of the world, but then you read. It was books that taught me that the things that tormented me most were the very things that connected me with all the people who were alive, who had been alive”.
Baldwin J. (1963) *The Doom and Glory of Knowing Who You Are*, *Life Magazine*

Al final es tracta de crear lligams i veure que som més semblants del que ens pensem, quan vegem que no estem sols en certa circumstància tot canvia.

Però, com hem dit abans, *Una última i a casa* no naix exclusivament de la necessitat de vomitar tota esta nostàlgia i melancolia, també és per poder parlar del que era la vida a eixe moment, per què no parlar-ho a un llibre i no sols al bar un divendres?

Per deixar constància que aquest temps ha passat, que hem existit i per recordar-ho en un futur. D'un costat açò ve de l'obsessió amb la mort, el temps que passa massa ràpid, la vida que s'escapa, el fet que un dia tot acabarà i de nosaltres no quedarà res, que som insignificants. Podríem dir que és una obra de costumisme que serveix per saber què passava a un moment determinat, com *Perépolis* (Satrapami, M. 2009) o *Maus* (Spiegelman, A. 1986), dos obres d'auto-ficció en el marc d'un context notable, però que en aquest cas parla de la quotidianitat, d'un cap de setmana qualsevol, d'un grup d'amics qualsevol, en un poble qualsevol, que no canviaran el món, però que mereixen ser recordats en un futur.

2.2 REFERENTS ARTÍSTICS

Brecht Evens

A nivell artístic i tècnic el referent principal és Brecht Evens, il·lustrador de novel·la gràfica belga que ha publicat obres com *Jolgorio* (Astiberri, 2018) o *Pantera* (Astiberri, 2014).

L'obra de Evens és sempre punt de referència, per un costat, per la temàtica, diverses de les seues obres parlen del món de la nit, la festa, la ciutat, amb personatges perduts, que no saben on van o què busquen, però que es deixen

Fig. 14. Extret de *Les rigoles*, 2018.
Brecht Evens.

Fig. 15. *Travel Book Paris*, 2016.
Brech Evens.

engolir per eixe món excèntric, maníac quasi fantàstic que transiten i que no va a frenar per ells.

A nivell tècnic destaquem el fet que sobre fer novel·les gràfiques estes no segueixen el format tradicional, no tenen bafarades ni les imatges estan encasellades en requadres tancats. Les imatges ocupen tota la pàgina, mitja, l'espai que necessiten, sense vinyetes, i la mateixa cosa passa amb els textos, que pràcticament formen part de la il·lustració en sí.

Brech Evens treballa principalment l'aquarel·la i el gouache, i juga amb les superposicions de tintes i capes per crear una imatge des de zero, sense quasi esbós previ, que és el camí que s'ha intentat seguir a *Una última i a casa*, salvant les distàncies de la tècnica.

Concretament, en aquest cas el que més l'apropa a *Una última* és el *Travel Book Paris* (Louis Vuitton, 2016) que va fer en col·laboració amb Louis Vuitton, un album on ens mostra la ciutat de París a través dels seus ulls amb 100 imatges que retraten la ciutat, l'ambient i la seua gent.

Fig. 16. *Bête de cauchemar*, 2023.
Que sçai-je?.

Que sçai-je?

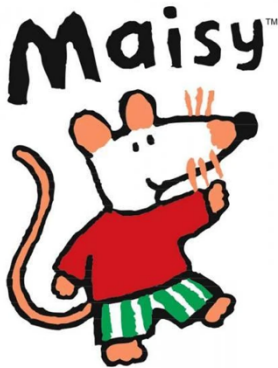
Que sçai-je és un col·lectiu de joves il·lustradors i dibuixants belgues, format de base per Louis Cornélis i Chabelisa, que incorpora artistes, amics i coneguts diversos a cada una de les seues noves edicions. Formats en el món del còmic a l'Académie des Beaux-Arts de Tournai, ara desenvolupen la seua carrera des de Brussel·les, tant en conjunt als diferents números de *Que sçai-je?* dins la seua pròpia marca editorial (Quesçai-je?.) com de forma individual, on podem destacar *Soleil de chien* (Quesçai-je?, 2023), el primer còmic de Chabelisa o *Jeunes Pousses* (Quesçai-je?, 2024) de Cornélis, tots dos formant part de la col·lecció Rebelle.

D'ells ens quedem amb el to rebel i desenfadat dels seus treballs, històries banals amb un toc surrealista, amb finals inesperats, vistes sempre des de l'humor i la simpatia cap a situacions que no sempre ho deuriem ser.

El dibuix va en la mateixa línia, personatges aparentment arresus, de vegades inacabats, un poc grotescos però que en una mirada global transmeten proximitat i compassió gràcies al to còmic i canalla de les vinyetes.

Mariscal

Javier Mariscal és, entre moltes altres coses, un dissenyador i il·lustrador valencià que treballa i viu a Barcelona. És el creador de la icònica mascota dels Jocs Olímpics de Barcelona de 1992, COBI. Al llarg de la seua extensa carrera també ha dissenyat diverses portades per al *New Yorker* i ha creat la identitat gràfica del partit socialista suec, el Zoo de Barcelona o la radio Onda Cero, entre altres. Va començar a mitjans dels anys setanta a publicar tires de còmic a alguns fanzines i va ser part activa de la Movida i de la revolució visual del còmic a Espanya. Amb Fernando Trueba també va fer la pel·lícula *Chico y Rita* al 2010.

Fig. 17. *Maisy*, 1990. Lucy Cousins.

El seu estil és despreocupat, senzill, colorit i, essencialment, atemporal. Colors vibrants, línies lliures, imatges fresques que encaixaven tant als anys setanta com hui en dia, on constantment trobem artistes que s'identifiquen amb un llenguatge molt pròxim al seu i que recuperen parts d'eixe grafisme per a incorporar-lo al seu propi llenguatge. Personatges que desperten simpatia i una estètica que ens recorda molt a la gràfica de la nostra infantesa, com les samarretes de les trobades d'escoles o la rateta Maisy.

Fig. 18. *Cobi*, 1992. Mariscal.

2.3 TEXTOS

Els textos que conformen l'obra són relats dels amics i gent propera que ha compartit amb mi algun moment d'aquestos tres anys. Cap d'estes persones eren nascudes a Tournai, i per tant, en un moment o un altre han acabat marxant, de forma que totes parlen des d'un punt de vista d'un moment molt concret i relaten una experiència que probablement sols serà memorable per als qui van viure eixa època concreta.

Cada un d'ells ha escollit un lloc o un moment que li ha resultat particularment important, des d'experiències molt generals fins a moments molt específics, com la primera vegada que ens vam veure, per exemple. Els textos estan escrits en valencià, castellà i francès, i compten amb les corresponents traduccions al revers de la pàgina amb la finalitat de que cada persona que ha participat tinga la possibilitat de llegir el llibre en la seua totalitat i no sols els seus fragments.

Estos textos han sigut posteriorment reorganitzats i retallats per a encaixar l'esquema i l'ordre del llibre en funció de la llargària dels textos i de la il·lustració que acompanyen.

És un text senzill i majoritàriament escrit en un to informal i familiar, totes hem estat d'acord que encara que el rerefons és més bé melancòlic, la idea era fer un llibre alegre i simpàtic que posés en valor l'experiència, la ciutat i els bons moments viscuts en ella.

Tot el text del llibre està serigrafat, la tipografia utilitzada és futura, ja que pel tamany i la grossor de les lletres permet ser estampada sense massa dificultats, és senzilla però contundent i facilita la lectura.

Els textos complets es poden trobar al primer punt dels annexos.

2.4 CREACIÓ GRÀFICA I SERIGRAFIA

El format de les il·lustracions és de 20 x 25 cm, no obstant, el llibre sencer té 3 centímetres de més per a les costures de l'enquadrernació, per tant el format final és de 20 x 28 cm.

Finalment, després de moltes reordenacions dels textos el llibre està ordenat de la següent forma: Pàgina de text en valencià, al revers les traduccions i després la imatge corresponent. Pàgina de text en francès, al revers les traduccions i després la il·lustració corresponent. Pàgina de text en castellà, al revers les traduccions i després la il·lustració que li correspon. I així tot el llibre fins a completar esta successió un total de 5 vegades.

Dels textos s'han extret suficients fragments per a després poder fer una segona selecció per tal de quadrar tant l'ordre dels idiomes com la temàtica de la seqüència.

Per la naturalesa del projecte i l'estil del dibuix, el més coherent era seguir treballant les imatges a mà, per tant, els fotolits han sigut fets amb llapis d'aquarel·la permanents Derwent Inktense, que són suficientment grassos i opacs per a treballar sobre el paper vegetal, i que registren perfectament totes les textures i traços, el que ens permet obtenir un resultat molt pròxim a l'esbós i la idea inicial. No obstant, també se n'han fet alguns digitals precisament buscant l'efecte contrari, línies rectes, rígides o un tall sec en la imatge.

Les serigrafies han sigut realitzades als tallers de serigrafia la Facultat de Belles Arts de Sant Carles entre setembre de 2023 i febrer de 2024.

S'ha escollit una paleta de colors reduïda, *amarillo medio*, turquesa i un rosa fort, mesclant la pintura amb base transparent per tal d'aconseguir a partir de superposicions tres colors més, un taronja bastant rogenc, un verd i un morat suficientment fosc per a no necessitar incorporar un quart color obscur per a línies, detalls i contrast.

Es va fer una primera versió per a l'assignatura d'Il·lustració aplicada amb el text serigrafiat sobre paper vegetal, sense traduccions i sense un ordre suficientment lògic per als textos i les imatges, més bé purament estètic. D'ací podem treure algunes conclusions, com que el text sobre paper vegetal és un recurs interessant, però per a ser utilitzat en moments puntuals. També que de cara al lector és molt més interessant tenir textos curts que deixen alguna cosa encara a l'aire i permeten al lector fer la seua pròpia interpretació en lloc de donar-li-ho tot completament detallat, seguint únicament la visió de l'autora.

2.5 ENQUADERNACIÓ I CAIXA

Com bé s'ha dit abans, el tipus d'enquadrernació escollida és la japonesa. La característica principal que la diferencia de la resta és que en aquest cas les costures són visibles i formen part de l'estètica del llibre en sí. Té 5 punts de costura i un fil color bordeus.

L'enquadernació és sòlida, però el llibre segueix sent un objecte relativament fràgil, perquè és gros però amb tapes fines, per això també s'ha construït una caixa per a poder-lo guardar. La caixa està feta amb cartró de tres mil·límetres, fa 21,5 cm d'alçada per 29 cm d'amplària i té un tall al cantó superior dret per facilitar el gest de treure i guardar el llibre. Està folrada amb tela d'enquadernar color taronja, que fa molt de contrast amb la resta del llibre, i els laterals estan serigrafiats en blanc amb un motiu de gots de cervesa, que són els gots corresponents a les marques de cervesa preferides dels participants del llibre.

2.6 RESULTATS

A continuació veurem imatges dels resultats finals, el llibre, la caixa i també algunes de les serigrafies de forma individual, juntament amb l'enllaç a un Drive amb el llibre complet escanejat.

<https://drive.google.com/drive/folders/1bdyBFCVIF0HOJgkUxGHCUyK905pGfrWG?usp=sharing>

Fig. 19. *Una última i a casa*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 20. *Viernes*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 21. *Detall de l'interior*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 22. *Place Saint Pierre*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

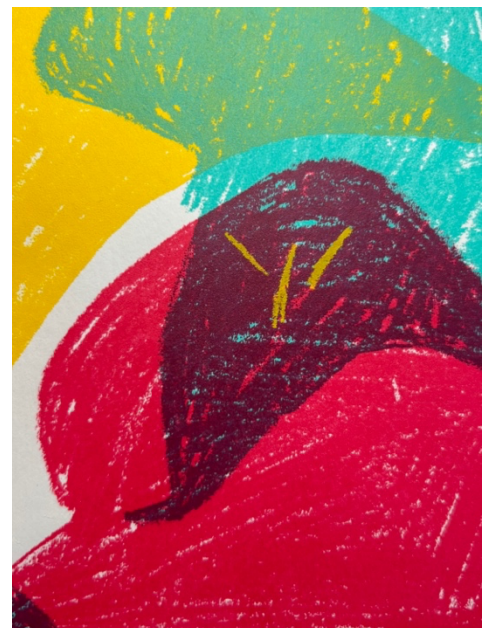

Fig. 23. *Detall de la portada*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 24. Detall de la Caixa, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 25. *El pont de casa Marc*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

CONCLUSIONS

Per a concloure este investigació, puc dir que el resultat és molt satisfactori. Tota la documentació nova, arrel de la recerca i la revisió del material acumulat al llarg dels últims anys d'estudi han donat com a resultat, no sols un treball de final de grau, sinó una obra clau per a descobrir un nou camí ferm sobre el que seguir la meua trajectòria artística. Un projecte que, a més a més, ha permès la realització de l'exposició *La primera, a casa*, a la sala d'exposicions Paulino Peris Guerola de Carcaixent el passat mes de maig, on s'ha mostrat el llibre i el material d'*Una última i a casa*, amb una molt bona recepció i que a més també a portat a la organització de tallers al voltant de la serigrafia, un altre pas important en l'encaminament de la meua carrera.

Sent un treball tan personal, es pot donar per fet que la investigació no acaba ací. El lligam entre el tema estudiat i la meua obra és sòlid, i siga a nivell teòric o pràctic es seguirà desenvolupant la investigació. Ha sigut d'alguna forma una manera d'entendre'm millor a mi i la meua situació actual, de reforçar la relació entre artista i obra i donar-li una base sòlida sobre la que sostindre's. També ha sigut una forma de viure-ho des d'una perspectiva diferent, no viure la melancolia com a una pacient sinó com a algú que la transita i busca dins d'ella les coses bones i les roïns, què és el que es pateix i què és el que s'aprèn i es pot treure de positiu. D'alguna forma, podem dir que la vivim des d'una situació d'empoderament i d'entendre quan ens controla, quan ens deixem controlar i quan la controlem. És també una forma de donar a conèixer millor a la resta una situació que des de fora pot ser difícil d'entendre i gestionar, una forma d'aproximar la història al meu voltant més pròxim i també a tot aquell que d'alguna forma es puga veure reflexat, veure que algú altre ja ha passat també per el mateix lloc alleugera un poc el sentiment. Entendre la situació i donar-li una nova perspectiva, reflexionar què ens ha portat ací i què podem fer per a bé eixir d'ella, o transitar-la en positiu.

Crec també que sense haver cursat les assignatures d'Il·lustració aplicada i Projecte expositiu este treball no hagués sigut tan complet, m'han ajudat a perfeccionar un projecte complet, des de la concepció de la idea fins a l'enquadració i la presentació i, finalment, a mostrar-lo com a un projecte professional i madur davant del públic.

A partir d'ací comença una nova etapa amb nous projectes que reprendran tot allò après els últims anys, enfocat principalment a l'autoedició i a seguir explorant el món de la gràfica, especialment centrada en la serigrafia.

Bibliografia

Libres

- Bolaños, M. (2010). *Pasajes de la melancolía. Arte y bilis negra a comienzos del siglo XX*. Cátedra.
- Colina, F. (2010). Pròleg de *Pasajes de la melancolía. Arte y bilis negra a comienzos del siglo XX* (Bolaños, M.). Cátedra.
- Chirico, G. (1990). Sobre el arte metafísico y otros escritos; Comisión de Cultura del Colegio Oficial de aparejadores y arquitectos técnicos; Librería Yerba, Murcia, Col. Arquitectura-23. Ed. a càrrec de Juan José Lahuerta.
- Dubrovsky S. (1977). *Fils*. Galilée.
- Erikson, E. H. (1980 [1968]). *Identidad. Juventud y crisis*. Taurus.
- Evens, B. (2018). *Les Rigoles*. Actes Sud BD.
- Freud, S. (1917). *Duelo y melancolía*. En *Obras completas* (Vol. 14). Amorrortu Editores.
- Lecarme, J. (s.d.). *Autofiction a*: Encyclopedía Universalis.
- Mead, M. (1977 [1970]). *Cultura y compromiso. El mensaje a la nueva generación*. Granica.
- Ovidi. (2022). *Metamorfosis*. La Magrana.
- Pessoa, F. (2014). *El libro del desasosiego*. Acantilado.
- Rodoreda, M. (2020). *La plaça del Diamant*. Club Editor.
- Rodoreda, M. (2003). *Cartes a l'Anna Murià*. Edicions 62.
- Rothko, M. (1951/2006). A Symposium on How to Combine Architecture, Painting, and Sculpture. *Interiors, 10*, 104. En M. López-Remiro (Ed.), *Mark Rothko: Escritos sobre arte (1934-1969)* (p. 120). Yale University Press.
- Rothko, M. (1957/2006). Conversations with Artists, David-Adair, New York, 1957, pp. 92-94. En M. López-Remiro (Ed.), *Mark Rothko: Escritos sobre arte (1934-1969)* (p. 177). Yale University Press.
- Satrapi, M. (2000-2003). *Persépolis*. L'association.
- Spiélgelman, A.(1986-1991) *Maus*. Pantheon Books.

Revistes i articles

- Agustí Farré, A.(2006). *Autobiografía y autoficción*.
- Alberca, M. (2007). *El pacto ambiguo. De la novela autobiográfica a la autoficción*, Madrid : Biblioteca Nueva.
- Arana, I. (2023, octubre 13). *Nostalgia precoz: por qué los jóvenes echan de menos lo que acaban de vivir o nunca les sucedió*. El País, recuperat de <https://elpais.com/estilo-de-vida/2023-10-13/nostalgia-precoz-por-que-los-jovenes-echan-de-menos-lo-que-acaban-de-vivir-o-nunca-les-sucedio.html>
- Baldwin J. (1963). *The Doom and Glory of Knowing Who You Are*, Life Magazine
- Barthes R.(1968). *La mort de l'auteur*, Manteia, no5.
- Cunillera Domènech, M. (2009). *La tristeza en La plaça del Diamant: una aproximación discursiva y traductológica*. Universitat Pompeu Fabra Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge. pp 211 -226. Recuperat de <https://ddd.uab.cat/pub/quaderns/11385790n16/11385790n16p211.pdf>

Feixa Pàmols, C. (2020). *Identidad, Juventud y Crisis: el concepto de crisis en las teorías sobre la juventud / Identity, Youth, Crisis: the concept of crisis in youth theories*. Revista Española de Sociología (RES), 29(3 - Sup2), 11-26.

Grovier, K. (2019, November 7). *What is melancholy in the 21st century*. BBC, Culture, Recuperat de <https://www.bbc.com/culture/article/20191107-what-is-melancholy-in-the-21st-century>

Hernández Sánchez, D. (2000). *Memoria y melancolía: Benjamin, de Chirico, Warhol*. Revista de filosofía, 17(35), 7-21.

Kernberg, O. F. (2006). *Identity: Recent Findings and Clinical Implications*. The Psychoanalytic Quarterly, 75(4), 969–1004.

Lejeune P. (1975). *Le pacte autobiographique*. Seuil.

Mínguez-García, H. (2018). *Resistirse al tiempo: los libros-arte y el cultivo de la memoria*. Arte, Individuo y Sociedad 30(3), 519-540.

Recuperat de <https://revistas.ucm.es/index.php/ARIS/article/view/57828>

Zurma, L. (2016, desembre.). *Mercè Rodoreda: Entre la autobiografía y lo ficcional*. Revista de Estudios Hispánicos, Vol. 39 - Num 106 p355 - 360.

Zurrón Servera, I. (2020). *Mercè Rodoreda y M. Aurèlia Capmany: fugitivas entre el deseo y la muerte* Hispanic Research Journal.

WEB

Acadèmia Valenciana de la Llengua. (s.d.). *Diccionari normatiu valencià*. <https://www.avl.gva.es/lexicval/>

Apuntes Diarios de Historia del Arte. (s.d.). *Teoría de los humores*. Recuperat de <https://bcn.gob.ar/apuntes-diarios-de-historia-del-arte-1/teoria-de-los-humores>

ARTE. (2019). *Gimnasia. Brecht Evens, el cómic sin viñetas ni bocadillos*. Recuperat de <https://www.arte.tv/es/videos/086962-028-A/gimnasia/>

BBC. (2019, 7 de novembre). *What is melancholy in the 21st century?* BBC Culture. Recuperat de <https://www.bbc.com/culture/article/20191107-what-is-melancholy-in-the-21st-century>

Brecht Evens. (s.d.). <https://www.brechtevens.com/>

Descubrir el Arte. (2015, 24 de julio). *La melancolía, estado del alma del artista*. Recuperat de <https://www.descubrirelarte.es/2015/07/24/la-melancolia-estado-del-alma-del-artista.html>

French, B. (2020, 30 de octubre). *Three ways Fleabag depicted grief perfectly. Let's Talk About Loss*. Recuperat de <https://letstalkaboutloss.org/2020/10/30/three-ways-fleabag-depicted-grief-perfectly/>

Humanista.es. (s.d.). *La muerte y la melancolía en el Romanticismo*. Recuperat de <https://humanista.es/blog/la-muerte-y-la-melancolia-en-el-romanticismo>

Javier Mariscal. (s.d.). <https://www.mariscal.com/about>

La Pajarera Magazine. (s.d.). *Mercè Rodoreda*. Recuperat de <https://www.lapajareramagazine.com/merce-rodoreda>

López Huertas, N. (2016). *La teoría Hipocrática de los Humores*. Gomeres: salud, historia, cultura y pensamiento. Recuperat de <https://index-f.com/gomeres/?p=1990>

Márquez, A. (2023, 10 de novembre). *La romantización del pasado: nostalgia precoz en las generaciones*. LinkedIn. Recuperat de <https://www.linkedin.com/pulse/la-romantizaci%C3%B3n-del-pasado-nostalgia-precoz-en-las-generaciones-e3uyf/>

Monografias.com. (s.d.). *Melancolía como experiencia estética*. Recuperat de <https://www.monografias.com/trabajos82/melancolia-como-experiencia-estetica/melancolia-como-experiencia-estetica3>

Real Academia Española. (s.d.). *Diccionario de la lengua española*. <https://www.rae.es/>

Weidenfeld, L. (2016, 16 de septiembre). *Fleabag enters the pantheon of melancholy comedy*. AV Club. Recuperat de <https://www.avclub.com/fleabag-enters-the-pantheon-of-melancholy-comedy-1798188775>

Zapata Aburto, H. (2019, 10 de març). *Pessoa: o el devenir melancólico*. Reflexiones Marginales. Recuperat de <https://revista.reflexionesmarginales.com/pessoa-o-el-devenir-melancolico/>

Audiovisual

Von Trier, L. (2011). *Melancholia* [Pel·lícula]. Zentropa Entertainments.

Waller-Bridge, P. (2016-2019). *Fleabag* [Sèrie]. Two Brothers Pictures.

Trueba, F. (2010). *Chico y Rita* [Pel·lícula]. Estudio Mariscal.

ÍNDEX D'IMATGES

Fig. 1. *Otoño*, 1573. Arcimboldo

Fig. 2. *Aire*, 1566. Arcimboldo.

Fig. 3 *Raíces genealógicas*, 2012-2015. Hortensia Mínguez.

Fig 4. *My Mother's Book*, 1993. Joan Lyons.

Fig. 5. *Melancholia I*, 1514. Albrecht Dürer.

Fig. 6. *El sueño de la razón produce monstruos*, 1799. Francisco de Goya.

Fig. 7. *Saturno devorando a su hijo*, 1823. Francisco de Goya.

Fig. 8. *Piazza*, 1913. Giorgio de Chirico.

Fig. 9. Poster de la pel·lícula *Melancholia*, 2011. Lars Von Trien.

Fig. 10. *Ophelia*, 1851-52. Sir John Everett Millais.

Fig. 11. Póster de la sèrie *Fleabag*, 2016. Phoebe Waller-Bridge.

Fig. 12. *Nº1 (Royal red and blue)*, 1954. Mark Rothko.

Fig. 13. *Untitled (Blck on grey)*, 1970. Mark Rothko.

Fig. 14. Extret de *Les rigoles*, 2018. Brecht Evens.

Fig. 15. *Travel Book Paris*, 2016. Brech Evens.

Fig. 16. *Bête de cauchemar*, 2023. Que sçai-je?.

Fig. 17. *Maisy*, 1990. Lucy Cousins.

Fig. 18. *COBI*, 1992. Mariscal.

Fig. 19. *Una última i a casa*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 20. *Viernes*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 21. Detall de l'interior, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 22. *Place Saint Pierre*, 2024. Júlia Salom Úbeda

Fig. 23. Detall de l'interior, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 24. Detall de la Caixa, 2024. Júlia Salom Úbeda.

Fig. 25. *El pont de casa Marc*, 2024. Júlia Salom Úbeda.

ANNEXOS

1 TEXTOS COMPLETS

Aquestos són els textos complets per ordre d'aparició dins del llibre.

Júlia Salom Úbeda

Al setembre de 2020 vam arribar per primera vegada al número 7 del Chevet Saint Pierre. Tres anys després ha arribat el moment de tancar el cicle i buscar nous camins, el moment de fer-ne una última i tornar a casa.

Aitana Berbegall

Júli César, jo no sé com afrontar este repte que m'has disposat entre les mans. No tinc ni idea de com començar. Crec que vaig atrasciuret un monòlog amb els meus pensaments, una conversa amb les múltiples aitanes, Joan Fuster, Jaume I i els cent soldats.

Si em preguntaren quin és el meu lloc preferit de Tournai, com bé has fet tu, soberana, crec que després de moltes nits sense dormir, he arribat a una conclusió que diria la Place Saint-Pierre. La Place Saint-Pierre alberga entranyables moments que recordarem tota la vida. Aquesta plaça recull els més importants indrets per a mí, com ara el nostre bar de confiança on tot comença i acaba, l'Omalley's. Per mencionar un dels records, que ens embarquen directament en la Place Saint- Pierre, ens hem de remontar a març del 2023. Aitanaaaa, tu has vist esta plaça tan buida? Foto. Foto. Foto. Es que no hi ha ni una persona, ni unaaaaa. Foto. Es veu taaaaaaaan bonica la Place Saint Pierre hui. Foto. Foto. Esque no estas sent concient d'este moment que no vas a poder viure'l mai més. Aitanaaaaaaaa, esque tu has vist mai la plaça taaaaaaaan buida?. I ahí és, quan Júlia va vore a Cristo. Remy, com montes una rave en una friterie????? Eixe home va decidir despedir-se por todo lo alto. Divendres. Carnaval. Simplement increíble. Les millors festes de Tournai. I quan va començar a fer bon temps i totes les terraces estaven plenes... No puc descriure en paraigües les sensacions que creaven en mi les terracetes dels bars de la Place Saint-Pierre. Lo que donaria jo ara per una terraceta en el O'malleys, la Crypte, l'Hectolitre... Saps que hi havia més a la Place Saint Pierre? La nostra llar. Tremenda chabola en la que ens vam clavar, això estava pa' tombar, pero como la echo de menos. Com trobe a faltardespertar-me pels matins i que la meua motivació per a alçar-me del llit siga llegir el horoscopo. Alabada sea Lecturas i Esperança Gracia. En aquesta casa va tindre lloc un dels esdeveniments més conmocionador, trist i divertit de la nostra estancia en aquell número 7 de la Rue du Chevet Saint Pierre. "Porque la muerte duele, y a esta hija de puta le duele. La misma tribu, el mismo entierro, el mismo difunto, un 2 de febrero, sin cámaras, unas caras hasta aquí de largas." RIP Juju, vuela alto pequeña.

I com oblidar la meua buhardilla que es caia a troços, amb les parets aïllades amb cartró, una calenfacció que funcionava quan volia i des d'on es sentien les palomes caminar per damunt de la endeble teulada, aixó no té preu. El que més trobaré a faltar d'aquell niu de rates son les vistes de la catedral, per a mi les

millors de tota la ciutat. I es que podré tornar a Tournai però mai més podré tindre eixes vistes de la catedral. O sí. Qui sap. Papichulo is in la vuelta de la esquina. Papichulo is coming.

Finalment, com no mencionar al lloc que ens ha permés viure esta gran aventura, l'Academie de Beaux Arts de la ville de Tournai, o simplement l'escola, on he sigut tan ben acollida per professors que en van deixar frases tan remarcables com: "Os pongais como os pongais, yo a ti no te conozco, ni te he visto en mi vida".

La veritat siga dita no tinc ni idea de com conclure este màgnific text. Crec que em limitaré acitar una frase que descriu molt bé estos idíllics mesos que he viscut a Tournai: "¿Que de vez en cuando bebo? Puede ser. Quiero decir no soy adicta a las drogas pero mantengo un buen recuerdo." Necesitaria beber.

Eva Hecquet

Pour moi c'est difficile de choisir un lieux dans Tournai. J'ai beaucoup de ressentis différents en fonction de l'endroit où je suis à Tournai et de ce que j'y fais. Tournai c'est avant tout ma ville étudiante mais c'est aussi la ville de ma mamie et de mon papou, de l'enfance de ma maman, des études de mon papa, de leurs rencontres, de leurs souvenirs et de mes souvenirs.

Par exemple, j'aime beaucoup la place au pied de la cathédrale, devant le dé botté. C'est un bel endroit, très agréable avec une vue imprenable sur la cathédrale. Mais peut-être que je l'aime bien parce que c'est aussi l'endroit préféré de ma mamie, elle y passait quand elle faisait des visites de Tournai et qu'elle racontait l'histoire de la ville. Maintenant on y passe du bon temps au soleil avec elle et ma maman à profiter d'un repas en terrasse.

Sinon, la place Saint Pierre est un lieu plein de souvenirs. Elle n'est pas spécialement magnifique mais on y aura passé du bon temps. C'était un peu ma maison parce qu'on kotait dans une petite rue de la place. Alors à n'importe quelle heure de la journée on entendait ce qu'il se passait sur cette place vivante. Et puis, on connaissait du monde, on discutait avec les voisins, on saluait les commerçants, on faisait coucou aux barmans qui commençaient leur journée quand on allait en cours l'après midi, après avoir trop festoyé la veille dans ces mêmes bars...

Mais comme endroit unique j'ai surtout envie de parler des fours à chaux. Il faut longer l'Escaut pendant 40 minutes pour y arriver, c'est une balade agréable. C'est un lieu qui est joli à voir en après-midi, pour explorer la forêt, admirer les arbres et la pierre se mélanger comme si ils avaient toujours été là. Le soir c'est différent, on va écouter un concert près du feu, danser et boire à l'entrée des bois. Et puis il y a aussi le matin, après avoir admiré un lever du soleil aux carrières, on passe devant les fours et on regarde la lumière se levant devant l'Escaut. Pour moi ces différents endroits de Tournai sont les échos de différentes époques. J'y vois le passé, j'y vis le présent et même parfois, j'y projette mon futur.

David Redondo

El primer sitio que me vino a la mente cuando me preguntaste fue l’Hoeug. Para el que no lo conozca, l’Hoeug era un bar que estaba en la Placette du Bas Quartier, la misma en la que yo viví durante mi Erasmus en Tournai.

A los dos o tres días de llegar, cuando no conocía a nadie, me dijiste de conocernos allí, a tí y a tus compañeros de piso. Yo no había ido nunca y no sabía cómo llegar. Tampoco sabía que se encontraba justo enfrente de mi casa, a 5 metros. Salí con el Google Maps preparado y nada más ver el “recorrido” me extrañé. “¿Serán los que están en esa terraza?” pensé. “Na, no creo, ¿no?”. Por lo que giré hacia la derecha y andé unos metros para tratar de encontrar el camino. Después de unos minutos así :/ Llegué a la conclusión de que sí, que era justo enfrente de mi casa.

Me acerqué por fin a saludar y allí os encontré a tí, Stan, Eva y Arthur. Estuvimos un rato charlando y allí empecé a forjar mi nueva personalidad de Erasmus. Muy majos todos, entramos y probé MI PRIMERA KASTEEL ROUGE qué rica... jugamos un rato al billar (creo que tampoco había jugado nunca una partida) y bueno, pues esa fue la primera de muchas noches que pasamos allí. No sé si llegamos a usar el baño del local más de dos veces. Íbamos directamente al de mi kot.

Flipé los primeros días que vi la plaza hasta arriba de gente, bebiendo entre la calle y el interior, y temí que alguien meara en mi puerta. Siempre había un ambiente increíble. Tan animado estaba siempre to el mundo que los vecinos se quejaron del ruido y acabaron por cerrarlo pasados... tres meses desde que llegué?? Cuando me enteré no pude evitar lamentarme “¡PERO POR QUÉ!”. Siempre me quedé con las ganas de bailar encima del pozo que había en una de las salas. La razón estaba clara y se veía venir jajshshs, pero era imposible no querer seguir disfrutando de ese primer sitio en el que empezó para mi una vida completamente nueva (qué asco pero es verdad)

Stan Ladrière

Un des endroits qui m’a le plus marqué durant mes études à Tournai c’est la cuisine de la coloc - 7 rue chevet St. Pierre, aka l’auberge espagnole. Malgré son apparence assez modeste cette cuisine contient beaucoup de bons souvenirs ! Les repas avec les colocs - tartiflette, tacos, Mont d’Or et j’en passe ! Les séances de travail, les sporées de jeux de société - le catan, exploding kittens et tous les autres jeux de cartes. Mais ce que je retiens surtout dans cette cuisine c’est les putains de soirées qu’on a fair rhalala, cette cuisine elle a pris cher ! Je pense surtout au monde autour de la table buvant des verres, jouant des jeux à boire, des shots et surtout les nombreuses parties de bierpong ! Júlia ma plus grande concurrente de ce jeu !

Lluna Daniel

Las noches que hacíamos fiestas en casa era nuestro sitio de reunión, hiciese frio o calor acabábamos la noche todos fuera. Además, las tardes cuando salíamos a la terraza a hablar de nuestro día y empezaba a llegar ese olor a patatas fritas de Chez Remy, la friterie de al lado, nos mirábamos entre todos y decidíamos, sin casi necesidad de hablar, que esa noche cenaríamos un paquete familiar de

patatas fritas con salsa toscane. La felicidad que me da pensar en ese lugar no la encontraría en ningún otro punto de Tournai.

Marc Simboiselle

Cette année j'ai quitté le domicile familial, pour habiter à Tournai plus près de saint Luc au 8 chaussée de Renaix juste derrière la gare.

Evidement je me suis fait de chouettes amis que je retrouvais de temps en temps dans les parcs, places et autres bars de la ville.

Pour les y rejoindre, la plupart du temps, je devais passer par deux ponts. Le premier permettait de passer les voies de chemin de fer et le deuxième qui surplombait l'Escaut rejoignait le centre tout prêt de la place saint pierre. Je pouvais observer, chaque fois que je passais, les locomotives et bâtiments s'illuminer. Souvent je m'émerveillais devant le coucher du soleil en ouvrant la première Duvel et en rentrant je fumais en chantant au retour les yeux écarquillés au point du jour.

Adrián Maeso

Un antro de mala muerte que acabó siendo un lugar de confianza.

Valentina Marcuzzo

Pour moi Tournai signifie la campagne, c'est bizarre parce que moi j'ai vécu plutôt à la campagne parce que j'habitais à la fin de la ville.

En fait ma maison était dans la ville et entre des autres maisons etc, je n'étais pas trop dans des champs etc, mais c'était cette possibilité très à côté d'aller marcher, d'être très libre dans la nature et d'explorer dans les champs dans les petits chemins que... oui, j'adorais la campagne. La campagne belge c'était très jolie parce qu'il y avait souvent du vent, l'herbe était toujours verte, il y avait beaucoup d'animaux un peu partout, nah vraiment jolie. Et aussi j'ai connu, découvert une nouvelle typologie de vaches très jolie. Et pour moi c'était ça, un moyen de pas de sortir... de sortir de ma ma ma situation, pour moi c'est vraiment relaxant d'aller dans la nature, c'est mon quotidien parce que j'habite dans la campagne etc, alors d'être à l'étranger et aussi avoir cette possibilité c'était pour moi très important. En plus c'était un moyen d'explorer, d'être très libre parce que je ne sais pas, le matin j'allais faire une promenade et je ne savais pas combien de temps je voulais faire, rester dehors mais j'allais et j'essayais souvent de changer de route, d'aller dans des lieux que je n'avais jamais vus, et je ne suivais que mon instinct, et c'est ça. Et là il y avait un petit chemin avec des pierres. Au milieu des champs qu'il portait vers un lieu abandonné et il y avait beaucoup de lieux abandonnés que moi j'adorais, j'adore les constructions, la nature et l'abandon. Alors c'était ça.

Une fois j'ai fait une balade (du fleuve) au long de l'Escaut. Moi j'adorais les bords du fleuve que c'était possible de se balader en fait c'était très joli de commencer au milieu ou où tu voulais, mais moi normalement je commençais au milieu de la ville, et après c'était vraiment joli de commencer de la ville avec les maisons etc tout un peu plus moderne bien tenu, et une fois avec Gian j'ai continué, continué, continué vers le magasin, le centre commercial que c'était dehors, avec plusieurs magasins. Alors j'ai continué x3 et là j'ai vu ce grande,

grande architecture abandonnée et heureusement le chemin la route c'était pour les vélos c'était joli parce que en fait il y avait des personnes que y allait en vélo et qui continuait la route un peu plus vite mais moi je suis arrivée là j'ai pu voir très à côté (près) ce bâtiment parce que souvent c'est pas possible de s'approcher très à coté de ce bâtiment abandonnée alors cette fois ici c'était possible d'arriver très à côté très en bas... sotto il bâtiment et après on a continue, continue, continue et c'était très vraiment extrêmement joli parce que c'était tout vert tout, tout un peu abandonné c'était ce petit chemin derrière les maisons alors c'était encore plus joli de voir la réalité la normalité des personnes derrière et c'était tout calme c'est ça pour moi c'est ça. Alors on a continué x3 c'était tout vert, le fleuve, wow non c'était vraiment joli et après on a continué et bah pour moi c'est un peu cette chose ici.

Nerea Cabañas

De llocs i moments hi ha moltíssims que em transporten a Tournai. L'escola, el kot de merda, els pubs del riu, l'O'Malley's... Però sense dubte hi ha un que em dona calma, seguretat, inclús felicitat. El saló / menjador de casa Júlia i Lluna el sentia algunes voltes com casa meva. M'agradava passar una estona sense motius per xerrar, de vegades estudiar, sobre tot fer festes, etc. Tournai sense aquell racó i les persones que l'omplien no hagués sigut el mateix.

2 EXPOSICIÓ

En este últim curs de Belles Arts he cursat l'assignatura de Projecte Expositiu on, entre altres treballs, se'ns demanava fer una exposició individual. Era lògic, donat que havia acabat eixa mateixa setmana el llibre d'artista *Una última i a casa*, que la meua exposició girara al voltat seu.

L'exposició va tindre lloc el passat mes de maig a la sala d'exposicions Paulino Peris Guerola de Carcaixent. L'exposició estava enfocada a ensenyar no sols el resultat sinó també el procés, de tal forma que es va mostrar el llibre i s'exposaren les serigrafies de forma individual i acompanyades del seu esbós i els fotolits.

El resultat va ser molt positiu, la gent va estar molt activa i molt interessada a conèixer com funcionava la tècnica i entendre com i per què les coses havien estat fetes d'eixa manera, va ser una molt bona forma d'apropar el treball a la gent i d'obrir-me jo mateixa a noves possibilitats que fins ara no havia contemplat.

2.1 PREPARACIÓ DE L'EXPOSICIÓ

A continuació veurem el material que es va preparar per a la difusió de l'exposició.

Cartell

Tríptic

JULIA SALOM ÚBEDA

@julasalomu
@julasalom@gmail.com

Sala d'exposicions
Paulino Peris Gurola
c/ Sant Llorenç, 1
Carcaixent

LA PRIMERA
A CASA

JULIA SALOM ÚBEDA

Sala d'exposicions
Paulino Peris Gurola
16-24 de maig
de 18h a 20h

Entendre qui som, d'on venim i per què som com som és una constant en la meua obra. També ho són la por a fer-se gran i el pas del temps. I les terrasses de bar. I és que atrapada en la voràgine de la immediatesa és impossible no necessitar deixar escrit el nostre pas pel món.

El llibre parla de la relació amb la ciutat quan marxem, dels records i del que es queda una vegada s'acaba el moment, a través dels textos dels amics que han compartit este temps amb mi.

Tan important com el resultat, o més, és el procés, per això trobem també els esbossos i els fotollits que s'han fet servir per a aconseguir l'estampa final.

L'exposició està centrada al voltant del llibre d'artista *Una última i a casa*. Consisteix en 20 il·lustracions serigrafiades i 19 textos, amb enquadernació japonesa i una caixa per guardar-lo.

És un treball majoritàriament autobiogràfic i autofictici que intenta deixar constància que un grup de gent ha coincidit en un lloc concret en un moment concret, sense fer res especial però que, igual que els grans esdeveniments, mereixen ser recordats.

Dossier de premsa

Un parell de pàgines del dossier de premsa

Web diari digital Levante

URL: <https://www.levante-emv.com/ribera/2024/05/15/artista-local-julia-salom-muestra-carcaixent-exposicion-102427456.html>

Tipo de publicació: Web

Data: 15-05-24

Web revista sinergias

URL: <https://www.visualartcv.com/la-primera-a-casa-de-julia-salom-ubeda-a-la-sala-dexposicions-paulino-peris-guerola-de-carcaixent/>

Tipo de publicació: Web

Data: 15-05-24

2.2 IMATGES DE L'EXPOSICIÓ

3 VÍDEOS

Enllaç dels vídeos del llibre i de l'exposició.

Llibre:

https://www.youtube.com/watch?v=V4H_7dIGOi0&t=3s&ab_channel=J%C3%BAliaSalom

Exposició:

https://www.youtube.com/watch?v=tNFnyuvNSOY&ab_channel=J%C3%BAliaSalom

4 ODS

La fitxa dels ODS està en un document separat.